

קפה, תה, סוכר ושוקולד בהלכה והיסטוריה

שבועות 2014

אריאן גראניט

18. – שו"ת רדב"ז חלק ג סימן תרלז – The Very First Responsum on Coffee (1550s)

ספר נהר
מצרים
שתייה לפה

שאלת מני אודיע דעתך על הפרי הנקרו אל בון
ועל הקhoeו שהוא התבשיל שנעשה מקלפי הפרי
ההוא ושותים אותו נכרים אם מותר או אסור

תשובה: אני חקרתי על פרי זה וראיתי שאין נאכל כמו שהוא כי והוא גרעינים קשים כאבנים שאי אפשר לאוכלו כלל רק קולין אותם בכליים מיוחדים לכך ומתרך מעט ואוכלו גם השרים והמלכים לפיהם שאמורים שמעורל ליבש

האטזומכה מן הליחות ולנקותה וכן שותים המשקה אשר עושם מקליפתו ולפי טעם זה ראוי לאסור. אבל קושטא דמלתא הוא שאינו עולה על שלחן מלכים לפלת בו את הפת ולפיכך אין בו משום בישול נקרים ואין משום גיעולי נקרים הרי יש להם כלים מיוחדים לזה שלא יהיה בהםطعم כלל כדי שלא יפגום אותו וכך על גב דלא סמכוינו אסתם כל נקרים לאו בני יומנו נינחו אלא אם בישל בדייעבד בהם אבל לכתחלה לא ובנ"ד לכתחלה הוא הא לא קשה נקרים עצם מיזהר זהיריו בכלים אשר עושים בו משקה זה או שוקולין בו פרי זה שהוא שיהיה נקי ומלוון מכל טעם מפני שפוגם אותו או "ב' מותר לאכול את הפרי ולשתות הקהו". מ"מ לשנות אותו במסיבה של עכו"ם איני מסכימים לפיה שנמשך מזה כמה תקלות וישראל קדושים הם ואין ראוי שיהיו עליהם במסיבות

תקנות וישראל קדושים הם ואין ראוי שהיו עמם בנסיבות

שהמיטה הינה אין בו לא טעם ולא ריח ולא מראה ואם הוא

שאלה סטב נ"כ לומין יוס נ' כ"ד סיון חפכין.

בברבו שכון מפונן. ימלל פיו ציר ורין נסגרון נר לטבן ונדר. מוריין כמוהו יתקבנ' גרי' יטיר למולמייס. דנה מהלי טזון סטון לאוי טזוק כמתה גמליאל' קמרונה כדרטני גל' נטנבי. השם נטנבי לאוי טזוק' לאוי' כטב' נר' לאוי טזוק' גל' נר' כי ככתריאיז' זוס עט' סטטמי דנאנ' רע'ים לומרים לי מל' מא' טזקה קטל'יט' נטנבי גוי נטנבי כהן. וטט'ס טטמו'ו למא' טזקה קטל'ק' נטנבי טזק' נטנבי טזק' טזק' נטנבי זוס מל' זא' לא' מנט' מא' טזק' טלטוקה. וולדרג'ן פטאנ' נטנ' כבר סטטמי זא' סטטט' וו'ט' דחט' נטנ' סטטנו'ו. וטט'ס טטן דצמי' מקכל'ס נטט'מן כדרטס טטט'ן מל' מא' טזק' כי לדטמי' קוו' נ'יכ' מט'ר. מצוז דליך' מל' מדר טזיק'ן לדדרו'יטט' ספק זווען ספק חילב' נוותנין זו' יומר מט'ס. ואטה' ככלה' החיכ'ן לדיסטרל'. וכווא'ו' קומරיך' דלאוכ'ן זען' וקומריך' לחאי'

מגילת ספר- סוכר בחומר יקר

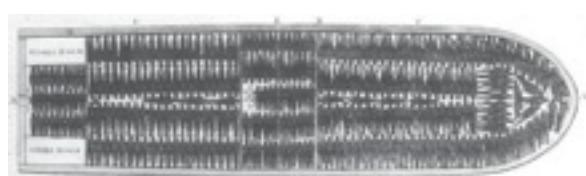

ההספיק לו כל צרכיו. רק דברים אחדים שאין עיקר פרוסה ומולבשים, היה קונה אובי מודר האனן ממגוון ור. ואך גם זאת עשה הגבר הング'ל לאביו מורה הגאנן, הרבה חזנות לפרשנויות, בכל מגוון ביבוריים. בשמיים, צקר (= סוכן) ומגדים שהיה יכול

אריך סוכר כדי להציג שחיטה על

כט החיים

מג) צוקער קידיל טמיזעלן הויס צמתקס סקוריין
קלויזו נז' צטסעו לטחפער הויס סמתקס
הוין לו דיזן מתקס רק דין הולל וויס לדון הויסו לדבֶר
טמיזעלן במתקסס לוייזו בנט' עטמאן גניינן סי' נ. וטאיינו

ברכה על קפה יubar'ץ

בישול בשבת - ערוֹך הַשׁוֹלָחִן

השלוחן

ויכן בפושרין מוהר וرك בחטין שהיר סולות כחן
אסור;

כח וחווין שנתהבר רכף דבר שהדרחן זו היה גמר מלאתן הוי בישול וחוויב בשבת ל'פ' העש שקדורי טריי שמערין. עליות חסן ורב רודע שבישולן קק ואפלו בכלו שני מתבשלים כמו שעינינו ראות המערת עלירון חמוץ בשבת אפלו עי' כלו שני חייב החטא ורביכם נצלם בוה בטענות של הכל יש שאומרים שרתחי' כבר מתבשל במקומו ואין בישול אשר בישול וטעות גורל הוא אבילו אם האמת כן הוא דבכם אין הבישול לבשלו אף לעשו פירא שיהא ראיי לבישול ואיך נאמר על זה שהוא כבר מבושל והרי מוכרן אותו עתה בכיס פלא ברי לבשלו וכן שטעה שקר הרבר שאון מבשלאן אותו במקומו יוש שעושין עי' כלו שני והני שמערין מיט חטן מרכלי ראשן להבשאניק ואה'כ שופכין עלית החטן הרים והרטוי להבשאניק וכבר מיט שיעוניין מכלו ראנון וממג' חיקום חטא ובפרט שעוניין רואות שמתכשיים בכפי שני ובכלו שלישי شبישולן קל ושנוגנים לערות עליהם רותחים מכלו ראשן מבער יום ועומר מעת' ואה'כ שופכין המט והרטוי נשאר יבש ולמהרת בנקוק שופכין עליי החטן מכלו ראשן שהרוי כבר נתבשל מהאטול ואין בישול אחר בישול ברבר בש אך בוה האfon ציריך להשאות החטן על הדטוי מבער יום מעת' ומן כדי שיתבשל לא על הערות החטן על הדטוי ותיכף לפוך החטן לחוויב דרבנע את לא יתבשוו והריך הייש הוא להכין הסענים מבער יום וכן אין נוגנים וכן הדין בקאו'אי ובשראי מינו בישולים באלו כמו אקדמי'יא וקאקי'יא

מגן אברהם

מופיע נסיבות קלאסיות כגון 'ב' –
ומכגדים כוונין בנטן לפיקוט
לעומת שותה מיס טאנון נבס
זקורי פשתות נטענו נון דוחנו
שי טנטום נבס כו'ב' ו' והדריך
קייקת נטעם קיטר ומייקר כו'
במ' ב' ה' כ' נטם ס' ד' ט'
הקרדנה דפ' יונש דלאנק
חוכלו מע' ד נון לדיריך עוקב

שורות ייעוב"ץ סוכר בפסח

תשובה ספַּקְנָתִי מֶלֶךְ פְּנֵיכֶن . נֹנוֹ נְסָמָר צִדְיָה כְּמַטָּק .

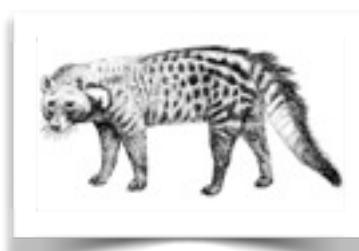
סוכר

רמבם הל ברכות ח:ה

ה הנקים המתוקים שסוחחו אונן
ומבשלין מימיהן עד שיקפא וידמה למלח-
כל הגאנונים אמרו, שמברכין עליו בורא פרי
האדמה, ומקצתם אמרו, בורא פרי העץ;
וכן אמרו שהמושץ אונן קנים, מברך בורא
פרי האדמה. ואני אומר שאין זה פרי, ואין
مبرכין עליו אלא שהכול: שלא יהיה דבר
אלו הנקים שנשתחנה על ידי האור, גדול
מדבש תמרים שלא נשתחנה, ומברכין עליו,
שהכול.

תבמתה 4

потוך. ואם הוא ספק מותר בכל ספק ררבנן אם לא שחרוב נעשה ע' בשלול;
 ייד שבר של עכום' בסין של התבואה בין של תאים או של דבש שקורין מעד אע' ראי' בוה
 אישר משום בישולו נכרי ואפי' בשל התבואה שחרוי אין כאן אלא הרים ולא התבואה.
 והוא ראייה שטברבן עלייו שהכל ולא בט' אפ' האשר חכמים מוסמ' חוננות. ואומנם לא אסרו
 בוהו אלא במקום בכרכחו וכשבקבע עצמו לשחות בכתה הנכרי אבל אם הבהיא השבר לכיתון
 או שנכנס לכתה הנכרי לשחות מושם צמא או שן בכתה הנכרי טהיר לשתי' בין לשלוחו לקנות
 בכרכחים אחר ובין לשוחה בשל האכלה אטהור אף כבזבז הזה נהוגים להקל לשחות שטר
 בשל התבואה בבי' הנכרי ואין למחות בידים כי יש טקלין אבל ראי' לכל בעל נשך להרחק
 במוחה ע' מה' ואילו תנע ג' מ' ג'
 ובשער שמצוי' אבל אין הפהחים
 ושואר פריות מותר ודרבן שאמינו בצוין ג' וכון קאווע' ושהקלארע מותר לשחות' בכתה הנכרי ע' מה'.
 בע' "ה' בומה" ז' כמה קילוקלים בא מטה וכברט לשחות קאווע' עם חלב שהוא אסרו גמור מלבד
 שע' ז'bau לדר גנות כירע ע' כל אשר בו ייחד תורה ייחיק מהו מלכנס לבריהם לשחות

Civet- Kopi Luwak

תשובה מהרי"ל

שלויום ופקולטה סטטיסטיקה מד כה פ"ס חכני מורי ז'ל וייל גודלייס : וווקניאל רגילים לזריך לה שיוו זוק גודל נפוחה כי רוכלים ממלזיות כמו מיליס : ורטה גורנשטיין, בראונסבורג, קאנזס, ארהיאן, וויליאם גולדמן, מילר, גודל נפוחה מה שאלת צבוי

נודע ביהודה סוכר בפסח

ברכה אחרונה

הה להעין שמיינט נציג וקאנדי פולון לשומרם בפחים הם וכחם למשמר
אל השם נאך נאך או רישקן גיא גלא כבוי יט מהקלף והוא בן המוקם...
מזרים טהור לבן וגיד גדרה (גד-דין החדרה) וכן גרא מברת הולם, ווועס
הענין דהען לאטער מאלען מזרון כד פישר ודיבער כד שירען עסן, כד
וואל פערת וברענין פלאן דען ולען נורא אונרט, ווועס נאלען אין כדר

קטניות חיד"א

כבר היה שhortה נאצן מורה ר' אביהו בדור הראשון ועוד בתקופת שhortה הצעיר קבנוטין, לרבות הילל והאדון כי הוא פרי עץ ואילן אשר בחזינה וכמדעת⁷⁴, וזה שhortה ואחריו הגאלל ואבנאנטוסdos נוצרו בדורותיהם, וכן היה מודע לדורותיהם בתקופה בתקופה⁷⁵. מושג שתוים נבסס ורשותם של ירושלים מיטיב שhortה מידי עין כובאות תללן קפנויות ממש ולפרטן גדר שנדרר ההארונות, רקן והוא מתחמי או באקס. ובמי- אן וחוץ תקופת שhortה מודה סחט להקל אפללו באשכנז, וכן תנב' חבר שבנות יעקב מלך גבריה הדר בדור השלישי.

סבל הייב"ץ ורפואתו ע"י תה

אך הפעם הזאת הפלגתי לשתות מי בישול טע יותר מודאי, כי בו חפשתי כל טיפול, לדביחת כל מעכבי ומרגנץ, ולהעביר רעינו רוח, ולמצוא מרגוע, ונחפר לו לרוועץ ולהרע. כי נחפר כל דמי למים, ונפתח מוקור מי נגלים מושך כמעין, לא יובילו לעמוד וגע בל הדלתת מים. וגרם לי יוסרums קשים ומרומים אכוודים בראש הגינה. ובמה פעםיים היה כפצע ציני וכבר (ובין המות). פעםיים נעלפתה, כמעט פרחה רוחית, לולי רחמי שמיים הנחלים.

השפעת הקפה על מנהג תיקון חצות וליל שבועות מנין בבתי הכהה - בשו"ת שיח יצם

חק:

"עד אשר שאלנו, אבל ב"מ שהוא בתוך י"ב חודש, ואין לו מנין רק בקאנפֿע הויז", מקום אשר אסורי המלך מלכי המלכים געושים שם, מקום קיבוץ לרקים פוחזים ולצימ ביום ולילה למעשים אשר לא עשו. אשיבו בקוצר אמר' שאסור לו להתפלל שם" (סימן מג).

יתכן כי בתי הכהה בהונגריה בתקופתו אינם זה

sholem "nocturnal forms of piety revival of a half forgotten observance

תיקון רחל - חורבן -
תיקון לאה-משיח
להשאר ער כל הלילה

סיפורו של "פורים של סריבובו" ובית

הקפה המוסלמי

רבי גדריה טומאשוויליסט מספר בכתוב חס"ה/1706 קבר של שמואל הנביא עם אביו אלקנת והור הנק נבניאת הם במצרים... בתקופת הארכ' יימת מאוד, בנין של אבניהם מסודר בסיד, והוא גדרה מאה, וגם חסינת של אבני צלחת, ובכניסה שם הולן אחד מתוך טעלה כדי שאירח חותם לפטרת... וקבר של שמואל הנביא הוא בכותל דרוםית... קבר של חנת נבניאת וקבר של אלקנת הם בצדד או'יר, וולך הנבניא של פטרת... פטנס פטנס... בכל שנה במל ביה ים בחדוד או'יר, וולך הנבניא של פטרת... כל קבר שמואל הרשות, ולונן שם עם שאר תיא... ואחר חסינת הנבניא לדור על קבר שמואל... וגם איני יודע איזה שם הנבניא... ואחר חסינת הנבניא לדור על קבר שמואל... בגדות נחלות, עד שבעו כולם בגבורה גדולה, עצם היה לאדם אם אכן היה נפטר.

(ב) ירושלים נזכר לנגד פרשנות פ"ג: ה. לילו, מכתבו לנחויר: א' חרדי: ב'...

435

קבר שמואל הנביא

ואח"כ התפללו מנהה ומעריב. וישבו כולם ללמוד ספר שמואל... ובחזקי הלילה כבוי כל הנברות שבמצרים ויטבבו בחזרה ויעשו תיקון חצות לילת בקורס בכני. ואחר שנפטרו את תיקון חצות למדו וזה מצטט. ואח"כ תבראו את המשקה שקורין קאפר'... לזרכי העולמים של שמואל הצעיר ורשותו...

Saccharum officinarum

Theobroma cacao

Camellia sinensis

Coffea